

34. OBECNA STRUKTURA ZATRUDNIENIA W PIONIE GUGiK

Geodezja i kartografia są jedną z tych dziedzin, w których wartość pracy ludzkiej stanowi podstawowy składnik ogólnej wartości produkcji geodezyjnej i kartograficznej. Stały i bardzo wysoki wzrost tej produkcji szczególnie w ostatnim dziesięcioleciu, liczony w jednostkach finansowych, był spowodowany głównie poprzez wzrost jednostek rzeczowych produktu wykonanego przez załogi przedsiębiorstw geodezyjno-kartograficznych. W dziedzinie geodezji bowiem, w odróżnieniu od wielu innych dziedzin, udział pozostałych składników wpływających na poziom produkcji (np. wartość materiałów) jest stosunkowo niewielki. Zatem kadra pracowników jednostek geodezyjno-kartograficznych, jej liczebności, kwalifikacje, rozmieszczenie, to co powszechnie jest rozumiane przez pojęcie struktury kadry, powinna pozostawać i pozostaje w centrum zainteresowania Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Urząd co dwa lata dokonuje kompleksowych analiz struktury kadr w jednostkach geodezyjnych i kartograficznych. Podstawowym materiałem do tych analiz są spisy kadry „Geod-Z”. Analizy dotyczą wszystkich jednostek całej branży geo-

dezyjnej w kraju. W odniesieniu do pionu GUGiK analizy są pogłębione materiałami dodatkowymi. Analizy i oceny struktury kadry są przedmiotem obrad kolegium GUGiK, a przyjęte w wyniku obrad wnioski kształtują politykę w zakresie zatrudnienia i prawidłowości gospodarki kadrami.

W pionie Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii są zatrudnione 19 104 osoby, co stanowi około 48,30% ogółu pracowników zatrudnionych w jednostkach geodezyjnych i kartograficznych wszystkich resortów w kraju. Stawia to służbę geodezyjną i kartograficzną pionu GUGiK zdecydowanie na pierwszym miejscu pod względem liczby zatrudnionych. Kadra ta jest zgrupowana, zarówno w jednostkach bezpośrednio podległych jak i nadzorowanych przez Urząd. Liczbę osób zatrudnionych w tych jednostkach obrazuje tablica 34,1.

Tablica 34.1

Lp.	Nazwa jednostek (grupy jednostek)	Liczba osób	%
1	Główny Urząd Geodezji i Kartografii	99	0,5
2	Jednostki bezpośrednio podległe	15 360	80,4
2.1.	Jednostki zgrupowane w Zjednoczeniu „Geokart”	14 857	77,7
	w tym:		
	— Centrala Zjednoczenia	59	0,3
	— 17 okręgowych przedsiębiorstw geodezyjno-kartograficznych	12 979	67,9
	Państwowe Przedsiębiorstwo Geodezyjno-Kartograficzne	1 773	9,3
	— Centrum Informatyczne Geodezji i Kartografii	46	0,2
2.2.	Państwowe Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych	336	1,8
2.3.	Instytut Geodezji i Kartografii	167	0,9
3.	Jednostki nadzorowane	3 645	19,1
3.1.	4 przedsiębiorstwa geodezyjno-kartograficzne planu terenowego	2 658	13,9
3.2.	Wojewódzkie biura geodezji i kartografii	290	1,5
3.3.	Stanowiska geodezyjne w terenowych organach administracji państwowej stopnia podstawowego	697	3,7
		697	3,7
4.	Ogółem	19 104	100,0

W tablicy zostały podane dane dotyczące liczby zatrudnionych osób w jednostkach zgrupowanych pod względem organizacyjnym. Po zgrupowaniu tych jednostek pod względem charakteru prowadzonej działalności ww. liczby zatrudnionych osób przedstawiają się w sposób następujący:

- 1) centralne jednostki administracji i zarządzenia – 158 osób (0,8%)
- 2) przedsiębiorstwa – 17 746 osób (92,9%)
- 3) jednostki naukowo-badawcze – 213 osób (1,1%)
- 4) służby koordynacyjno-nadzorcze działające w terenowych organach administracji państwowej – 987 osób (5,2%)

Z zestawienia tego widać wyraźnie, że ogromna większość kadry (92,9%) zatrudnionej w pionie GUGiK pracuje w przedsiębiorstwach geodezyjnych i kartograficznych. Stan ten należy uznać za prawidłowy. Świadczy on o prowadzeniu właściwej polityki kadrowej poprzez kierowanie pracowników przede wszystkim do jednostek produkcyjnych.

W strukturze zawodowej kadry zatrudnionej w pionie GUGiK wyodrębnić można trzy zasadnicze grupy:

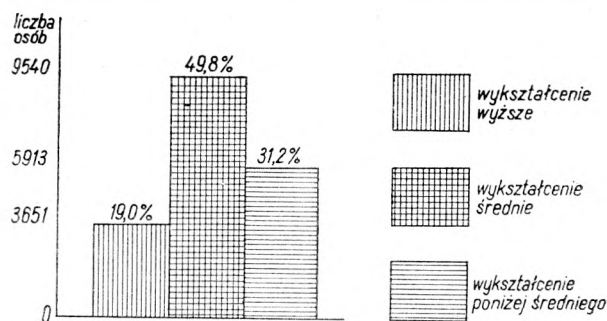
- 1) geodezyjni pracownicy inżynieryjno-techniczni,
- 2) robotnicy geodezyjni (pomiarów),
- 3) pracownicy niegeodezyjni.

W grupie geodezyjnych pracowników inżynieryjno-technicznych jest zatrudnionych 10 361 osób, a w grupie robotników geodezyjnych – 4323 osoby. Geodezyjni pracownicy inżynieryjno-techniczni stanowią 54%, a robotnicy geodezyjni 23% ogółu zatrudnionych w pionie. Łącznie obie ww. grupy pracowników stanowią 77% kadry i jest to podstawowa siła, przeznaczona do wykonywania zadań z zakresu geodezji i kartografii. Z porównania ww. danych wynika, że na jednego pracownika inżynieryjno-technicznego przypada statystycznie 0,42 pomiarowych. Na wskaźnik ten wpływa w dużej mierze wprowadzenie do geodezji i kartografii nowych technik i technologii, ograniczających sukcesywnie ilość i zasięg prac polowych. Z doświadczeń Urzędu wynika, że współczynnik ten powinien być większy jednak będą musiały następować przede wszystkim zmiany jakościowe – poprzez stały wzrost kwalifikacji kadry robotników wykwalifikowanych. W grupie pracowników niegeodezyjnych jest zatrudnionych 4.420 osób, co stanowi 23%. Grupa ta obejmuje ekonomistów, prawników, pracowników administracji, poligrafów, kreślarzy, kierowców, maszynistki, robotników różnych zawodów i innych.

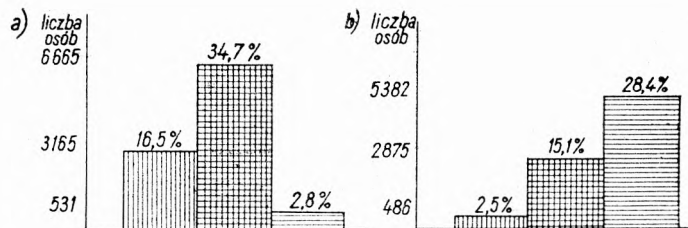
Produkcja geodezyjna została unowocześniona. Zmieniły się także i nadal się zmieniają narzędzia pracy. Stosujemy powszechnie fotogrametrię i informatykę, automatyzujemy prace pomiarowe, wykorzystujemy informacje uzyskane w drodze interpretacji obrazów lotniczych i satelitarnych. Przy konstrukcji instrumentów geodezyjnych wykorzystuje się najnowsze osiągnięcia mechaniki, optyki i elektroniki. Stosowanie w produkcji tych technologii, a także posługiwanie się nowoczesnymi narzędziami pracy wymaga wysokich kwalifikacji kadry zatrudnionej w pionie GUGiK. Strukturę kwalifikacyjną kadry zatrudnionej w jednostkach pionu GUGiK obrazuje tablica 34.2. oraz rysunki 34.1. i 34.2.

Tablica 34.2

Poziom wykształcenia	Geodezyjni pracownicy inżynieryjno-techniczni (liczba osób)	Pozostali — łącznie z pomiarowymi (liczba osób)	Ogółem (liczba osób)
wyższe	3 165 (16,5%)	486 (2,5%)	3 651 (19,0%)
średnie	6 665 (34,7%)	2 875 (15,1%)	9 540 (49,8%)
poniżej średniego	531 (2,8%)	5 382 (28,4%)	5 913 (31,2%)
Razem	10 361 (54,0%)	8 743 (46,0%)	19 104 (100,0%)

Rys. 34.1. Struktura kwalifikacyjna kadry pionu GUGiK

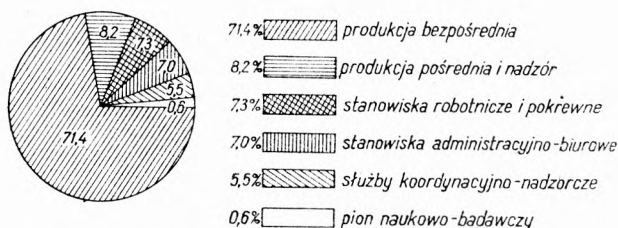

Rys. 34.2. a, b. Struktura kwalifikacyjna ogółu zatrudnionych w pionie GUGiK: a) struktura kwalifikacyjna pracowników inżynierjno-technicznych; b) struktura kwalifikacyjna pracowników pozostałych (łącznie z pomiarowymi)

Wykonanie stale wzrastających zadań produkcyjnych wymaga zatrudnienia zasadniczej części kadry w produkcji bezpośredniej. Rozmieszczenie kadry w poszczególnych grupach zatrudnienia obrazuje tablica 34.3. i rysunek 34.3. Na uwagę zasługuje fakt, że w produkcji bezpośredniej jest zatrudnionych 71,4%, a na stanowiskach administracyjno-biurowych tylko 7,0% kadry.

Tablica 34.3

Grupa zatrudnienia	Liczba osób	%
— produkcja bezpośrednia (łącznie z pomiarowymi)	13 634	71,4
— produkcja pośrednia i nadzór	1 560	8,2
— pracownicy administracyjno-biurowi	1 328	7,0
— pracownicy pionu naukowo-badawczego	113	0,6
— służby koordynacyjno-nadzorcze (łącznie ze służbą na szczeblu centralnym)	1 047	5,5
— pracownicy zatrudnieni na stanowiskach robotniczych i pokrewnych (bez pomiarowych)	1 422	7,3
Razem	19 104	100,0

Rys. 34.3. Struktura kadry w poszczególnych grupach zatrudnienia

Praca w geodezji i kartografii dzięki wprowadzaniu nowoczesności staje się coraz mniej uciążliwa, a przez to coraz bardziej dostępna dla kobiet. W jednostkach pionu GUGiK stworzono szerokie możliwości zatrudniania kobiet. Kobiety stanowią 34,7% ogółu zatrudnionych (6622 osoby). Wśród kobiet 1217 osób posiada wykształcenie wyższe, 4409 wykształcenie średnie, a 996 osób posiada wykształcenie poniżej średniego.

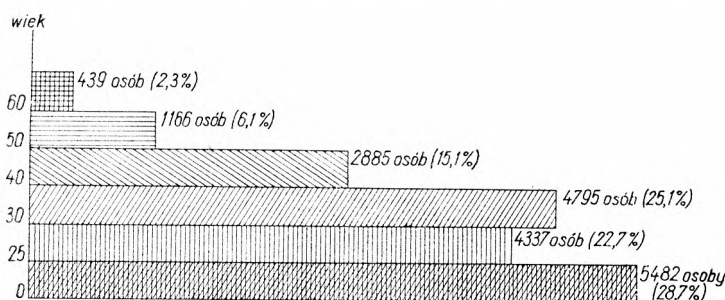
Najliczniejszą grupę wśród osób zatrudnionych w jednostkach pionu GUGiK

stanowią pracownicy, którzy nie przekroczyli 40 lat życia. Stanowią oni 76,5⁰/₀ ogółu zatrudnionych.

Struktura wieku w poszczególnych przedziałach obrazuje tablica 34.4. i rysunek 34.4.

Tablica 34.4

Razem liczba osób	Wiek zatrudnionych — liczba osób					
	do 25	26—30	31—40	41—50	51—60	powyżej 60
19 104	5 482	4 337	4 795	2 885	1 166	439
100,0 %	28,7 %	22,7 %	25,1 %	15,1 %	6,1 %	2,3 %

Rys. 34.4. Struktura wieku kadry zatrudnionej w pionie GUGiK

Dane zamieszczone w tablicy wskazują na to, że kadra zatrudniona w jednostkach pionu GUGiK jest kadrą młodą, co ma niewątpliwie pozytywny wpływ na dynamikę wzrostu produkcji, inicjowanie postępu technicznego i organizacyjnego oraz stałe przyspieszanie rozwoju branży geodezyjnej.

Przedsiębiorstwa geodezyjno-kartograficzne posiadają strukturę terenową. Sieć zakładów i pracowni terenowych pokrywa cały kraj. Dzięki przybliżeniu jednostek wykonawstwa geodezyjnego do terenu, zlikwidowano lub ograniczono dojazdy, poważnie zmniejszono koszty delegacji oraz usprawniono obsługę geodezyjną. Jednakże wyposażenie przedsiębiorstw w kosztowny, czasem wręcz unikalny sprzęt, skoncentrowany z reguły w siedzibach central tych przedsiębiorstw, spowodowało konieczność zgromadzenia większej liczby specjalistów w tych województwach, w których centrale funkcjonują. Wywarło to wpływ na liczbę kadry geodezyjnej, działającej w poszczególnych województwach. Nie ma natomiast negatywnego wpływu na wykonanie zadań z zakresu geodezji i kartografii w tych województwach, gdyż centralnie sterowane przedsiębiorstwa obejmują obsługą cały kraj.

Pewne dysproporcje w rozmieszczeniu kadry, szczególnie w nowych województwach są sukcesywnie likwidowane, w miarę napływu kadr nowych i możliwości zapewnienia tej kadrze odpowiednich warunków życia i pracy, a przede wszystkim uzyskania mieszkań.

Rozmieszczenie kadry w poszczególnych województwach obrazuje mapa 34.1.

Występujące na początku lat 70-tych rozproszenie geodezyjnej kadry inżynierjno-technicznej w licznych jednostkach i drobnych komórkach geodezyjnych, nie sprzyjało osiąganiu wysokiej wydajności pracy, unowocześnianiu produkcji oraz podnoszeniu rangi zawodu.

Prowadzona konsekwentnie przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii koncentracja kadry doprowadziła do skupienia w pionie GUGiK około połowy kadry geodezyjnej w kraju.

Przewidywane na początku lat 70-tych efekty, które można uzyskać w wyniku koncentracji kadry, potwierdziły się. Została zbudowana silna i wysokowydajna organizacja mogąca skutecznie realizować zadania stawiane przez gospodarkę narodową.

W roku 35-lecia geodezji i kartografii, możemy stwierdzić, że zostały stworzone warunki do właściwego wykorzystania możliwości ludzi zajmujących się geodezją i kartografią. Obecnie poprzez dalsze doskonalenie organizacji i struktury kadry możliwości te należy ciągle powiększać.